

**Agjencia Kombëtare e Arsimit dhe Formimit Profesional dhe Kualifikimeve
Sektori i Profesioneve dhe Kualifikimeve Profesionale**

STANDARDI I KUALIFIKIMIT PROFESIONAL

“TEKNOLOGJIA BUJQËSORE”

Niveli IV në KSHK¹, referuar nivelit IV të KEK²

H10-IV-20

Tiranë, qershor 2020

---

¹ Korniza Shqiptare e Kualifikimeve

² Korniza Evropiane e Kualifikimeve

Emërtimi i kualifikimit	Teknologjia bujqësore			Kodi
Kohëzgjatja	1900-2100 orë	Niveli	IV KSHK, referuar nivelit IV të KEK	H10-IV-20
Qëllimi:	Qëllimi kryesor i arsimit profesional në profilin “ Teknologjia bujqësore ”, niveli IV në KSHK , referuar nivelit IV të KEK, është “përgatitja e individëve për t’u punësuar si teknik apo menaxher të mesëm në veprimtaritë profesionale që lidhen drejtpërdrejt me fushën e mekanizimit të bujqësisë dhe zhvillimi i personalitetit të individëve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon”.			
Kriteret e përgjithshme të pranimit:	<p>Në shkollat që ofrojnë arsim profesional në profilin mësimor “Teknologjia bujqësore”, niveli IV në KSHK, referuar nivelit IV të KEK, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë individët që:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kanë mbaruar dy vitet e para në arsimin profesional në drejtimin mësimor drejtimi “Bujqësi”, niveli II KSHK, referuar nivelit II të KEK; - janë në kushte shëndetësore të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional. - Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitetet reale të këtyre shkollave, atëherë, institucionet përgjegjëse përgatitin kriteret dhe udhëzime të veçanta të pranimit në këtë profil. 			
Mundësitë e kualifikimit të mëtejshëm dhe të punësimit:	<p>Përfundimi me sukses i arsimit profesional në profilin “Teknologjia bujqësore”, niveli IV në KSHK, referuar nivelit IV të KEK e pajis individin me Certifikatën Profesionale dhe Supplementin përkatës të këtij niveli, si teknik i mesëm në këtë kualifikim profesional, e cila njihet në territorin e Republikës së Shqipërisë.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ky arsimim i jep mundësi individit t’i drejtohet tregut të punës për t’u punësuar në ferma bujqësore dhe blegtorale, në parqe të makinerive bujqësore, në pikat e shitjes së makinerive bujqësore. Gjithashtu, individi mund të vetëpunësohet në kuadrin e një biznesi individual në fushën e mekanizimit në bujqësi. – Me përfundimin e këtij niveli, individi ka mundësi për të fituar të drejtën e Diplomës së “Maturës Shtetërore Profesionale”, me mundësi për vazhdimin e studimeve pas të mesme dhe universitare. 			
Data e validimit				
Data e miratimit				
Variantet e mëparshme	Nuk ka (në të kundërt shënohet titulli dhe kodi)			

STRUKTURA E KUALIFIKIMIT

Rezultatet e të nxënit në:

NJOHURI

Individi duhet të dijë:

Sipërmarrje dhe edukim karriere

- Të shpjegojë rolin dhe rëndësinë e sipërmarrjes së biznesit (sociale dhe ekonomike) në krijimin e një shoqërie të qëndrueshme;
- Të shpjegojnë kuptimin filozofik të kompanisë dhe misionin e saj në tregun e biznesit bujqësor;
- Të përshkruajë fazat e zhvillimit të biznesit bujqësor në kontekstin e globalizimit;
- Të analizojë format e ndryshme të sipërmarrjes në lidhje me synimet kryesore të karrierës personale, mundësitë dhe përfitimet në komunitet;
- Të interpretojë rolin e etikës dhe sjelljes profesionale për një biznes bujqësor të suksesshëm;
- Të ilustrojë metoda të zgjidhjes së problemeve në kontekste të ndryshme;
- Të evidentojë mundësitë që ofron tregu i punës dhe kualifikimet e mëtejshme;
- Të përshkruajë fazat e menaxhimit të një projekti (duke identifikuar burimet e nevojshme);
- Të përshkruajë metodat e vlerësimit dhe vetëvlerësimit të aftësive profesionale;
- Të shpjegojë lidhjen dhe ndryshimin midis sipërmarrjes dhe menaxhimit;
- Të listojë mjetet e nevojshme për sigurimin, ruajtjen, vlerësimin dhe shpërndarjen e informacionit, për të realizuar vendim-marrje në fermë;
- Të shpjegojë dobinë e marketingut e shërbimeve në fermë;
- Të listojë kuadrin ligjor dhe detyrimet administrative në fushën e biznesit përkatës, si pjesë e rëndësishme e vendimmarrjes së tij.

Menaxhimi financiar dhe i burimeve njerëzore në fermë

- Të shpjegojë konceptet bazë financiare (dokumente financiare, institucione financiare);
- Të përshkruajë procedurën e kryerjes së preventivit të një shërbimi/produkti bujqësor;
- Të përshkruajë elementët e përcaktimit të kostos dhe llogaritjen e saj në shërbimet e mekanizuara të bujqësor;
- Të argumentojë lidhjet e madhësisë së fermës me kostot;
- Të përshkruajë elementët e përcaktimit të çmimit të shërbimit të mekanizuar bujqësor dhe rëndësinë e tyre;
- Të rendisë burimet e sigurimit të kapitalit në fermë dhe faktorët që ndikojnë në marrjen dhe dhënien e kredisë në bujqësi;
- Të diskutojë mënyrat e sigurimit të makinerive bujqësore në fermë: pronësi ose marrja me qira e tyre;
- Të përshkruajë llojet e riskut dhe qëndrimet e fermerit ndaj tyre;
- Të përshkruajë procedurën e administrimit të vlerave monetare, dokumentacionin përkatës për administrimin e tyre, veprimet me arkën, veprimet me bankën, regjistrat e magazinimit, fletë hyrjet dhe fletë daljet, blerjet dhe shitjet e ndryshme që realizon ferma;
- Të shpjegojë nocionin e inventarizimit, përmbajtjen dhe formën e inventarëve;

- Të shpjegojë konceptet e të ardhurave dhe shpenzimeve, ndikimin e tyre në kapitalin e fermës;
- Të analizojë rezultatin financiar të shërbimit të mekanizuar bujqësor;
- Të listojë detyrimet ndaj shtetit;
- Të përshkruajë mënyrën e hartimit të bilancit përfundimtar;
- Të shpjegojë kuptimin dhe nevojën për menaxhimin e burimeve njerëzore (personelit);
- Të shpjegojë rëndësinë e procesit të rekrutimit të burimeve njerëzore;
- Të analizojë rëndësinë e vlerësimit të performancës dhe motivimit të burimeve njerëzore;

Organizimi dhe menaxhim i punës

- Të përshkruajë rëndësinë dhe mënyrën e organizimit të punës në fermë, si një element mjaft i rëndësishëm i menaxhimit të fermës;
- Të shpjegojë format e ndryshme të organizimit të fermës;
- Të listojë faktorët që ndikojnë në organizimin e punës dhe ndikimin e tyre në suksesin e fermës;
- Të shpjegojë nevojën e planifikimit të veprimtarive në fermë;
- Të shpjegojë funksionet bazë të menaxhimit të fermave;
- Të shpjegojë si funksionojnë kërkesat dhe ofertat në sektorin bujqësor;
- Të shpjegojë rolin e fermave të vogla dhe të mesme në ekonominë e vendit;
- Të analizojë rubrikat e një plani prodhimi bujqësor;
- Të listojë llojet e dokumentacionit përkatës në funksion të organizimit të punës (urdhër pune, proces verbale të fillimit dhe mbarimit të punës etj.
- Të përshkruajë legjislacionin bazë në fushën e bujqësisë
- Të argumentojë planifikimin dhe organizimin e punës;
- Të shpjegojë rregullat etikës profesionale në punë;
- Të klasifikojë makinerive bujqësore sipas procesit të punës që do të kryejë
- Të identifikojë prioritetet e proceseve të punës ditore;
- Të interpretojë kartat teknologjike sipas kulturave bujqësore;
- Të identifikojë bazën e nevojshme materiale sipas kartave teknologjike
- Të shpjegojë rëndësinë e përdorimit të manualeve teknike të makinerive bujqësore;

Mjetet motorike për realizimin e proceseve të punës

- Të listojë llojet e mjeteve motorike që përdoren në fushën e bujqësisë;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e motorit me djegie të brendshme;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e traktorit bujqësor;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e motokultivatorit;
- Të shpjegojë rëndësinë e kontrollit paraprakë të mjeteve motorike;
- Të listojë pajisjet e lidhjes së mjetit motorik me makinat bujqësore;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e pajisjeve lidhëse të mjetit motorik me makinat/pajisjet e punës në bujqësi;
- Të shpjegojë manualin e përdorimit të mjeteve motorike;
- Të përshkruajë metodat e sigurimit të mjetit motorik në shërbimet teknike ditore;
- Të përshkruajë shërbimet teknike ditore të nevojshme të mjetit motorik;
- Të listojë defektet e mundshme të mjeteve motorike;
- Të listojë mjetet dhe pajisjet e punës për mirëmbajtje dhe riparime;

- Të pwrshkruajë riparimet e thjeshta në mjetet motorike;
- Të përshkruajë shërbimet për mirëmbajtjen e mjeteve motorike;
- Të përshkruajë e rregullat e qarkullimit rrugor;
- Të shpjegojë rregullat e sigurisë në punë.

Mjetet për sistemimin dhe punimin e tokës

- Të përshkruajë faktorët që ndikojnë në gërryerjen e tokës;
- Të shpjegojë konceptet e sistemimit dhe punimit të tokave
- Të argumentojë domosdoshmërinë e monitorimit të sistemimit të tokës;
- Të përshkruajë mënyrat e sistemimin e tokave (sistemimi i tokave në fushë, nivelimi sipërfaqësor i ngastrës, sistemimi i tokave të pjerrëta, etj.)
- Të përshkruajë sistemet e punimit të tokës;
- Të shpjegojë konceptet, faktorët dhe nevojën e kullimit dhe ujitjes;
- Të përshkruajë format dhe mënyrat e kullimit dhe ujitjes;
- Të listojë mjetet për sistemimin dhe punimin e tokës;
- Të interpretojë normën agronomike të ujitjes;
- Të dallojë treguesit më të rëndësishëm, të cilat përcaktojnë cilësinë e ujit;
- Të argumentojë domosdoshmërinë e mbikëqyrjes së cilësisë dhe mënyrave të ujitjes;
- Të përshkruajë ndërtimi, funksionimi dhe përdorimi i mjeteve për sistemimin e tokës;
- Të përshkruajë ndërtimi, funksionimi dhe përdorimi i mjeteve për punimin e tokës;
- Të shpjegojë rëndësinë e kontrollit paraprakë të mjeteve të sistemimit dhe punimit të tokës;
- Të përshkruajë mënyrat e lidhjes së mjetit motorik me makinën/mjetin e punës për sistemimin dhe punimin e tokës;
- Të përshkruajë defektet e mundshme në agregatet e sistemimit dhe punimit të tokës
- Të përshkruajë shërbimet bazë ditore në agregatet e sistemimit dhe punimit të tokës;
- Të shpjegojë manualët e përdorimit të mjeteve për sistemimin dhe punimin e tokës;
- Të listojë makinat /mjetet e punimit të tokës, sipas kartave teknologjike;
- Të shpjegojë procedurat e regjistrimit të mjetit/makinës për sistemimin dhe punimin e tokës;
- Të shpjegojë metodat fushore të vlerësimit të cilësisë së sistemimit dhe punimit të tokës;
- Të argumentojë domosdoshmërinë e mbikëqyrjes së sistemimit të tokës;

Makinat bujqësore në procesin e mbjelljes

- Të analizojë cilësinë e përgatitjes së tokës për mbjellje sipas kartës teknologjike;
- Të listojë tipet e makinave mbjellëse sipas kulturës bujqësore;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave mbjellëse;
- Të shpjegojë rëndësinë e kontrollit paraprakë të makinave mbjellëse;
- Të përshkruajë mënyrat e lidhjes së mjetit motorik me makinën mbjellëse duke u mbështetur në manualët e përdorimit të mjetit punues;
- Të përshkruajë regjistrimin e makinës mbjellëse sipas normës së farës/fidanit;
- Të përshkruajë regjistrimin e makinës mbjellëse sipas distancës dhe thellësisë së nevojshme;
- Të shpjegojë provën e realizimit të normës së farës/fidanit;
- Të listojë bazën materiale të nevojshme për procesin e mbjelljes;

- Të shpjegojë realizimin e procesit të mekanizuar të mbjelljes sipas kërkesave të kulturës bujqësore;
- Të listojë treguesit bazë të cilësisë së mbjelljes;
- Të shpjegojë rëndësinë e shërbimeve ditore të makinave mbjellëse;
- Të shpjegojë rëndësinë e manualeve të përdorimit të makinave mbjellëse;
- Të përshkruajë defektet e mundshme në makinat mbjellëse;
- Të përshkruajë mënyrën e riparimeve të thjeshta të makinave mbjellëse;

Makinat bujqësorë për shërbimin e bimëve (plehërim, trajtim fitosanitar, ujitje, etj.)

Makinat bujqësorë për plehërim e bimëve

- Të përshkruajë ushqyesit bimor (plehëruesit bimor) sipas karakteristikave fizike;
- Të përshkruajë mënyrat plehërimit sipas kulturës bujqësore;
- Të listojë tipet e makinave plehëruese;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave plehëruese;
- Të shpjegojë rëndësinë e kontrollit paraprakë të makinave plehëruese;
- Të përshkruajë mënyrat e lidhjes së mjetit motorik me makinën plehëruese duke u mbështetur në manualët e përdorimit të mjetit punues;
- Të përshkruajë regjistrimin e makinës plehëruese sipas normës;
- Të shpjegojë provën e realizimit të normës së plehut;
- Të listojë bazën materiale të nevojshme për procesin e plehërimit;
- Të shpjegojë realizimin e procesit të mekanizuar të plehërimit sipas kërkesave të kulturës bujqësore;
- Të listojë treguesit bazë të cilësisë së plehërimit;
- Të shpjegojë rëndësinë e shërbimeve ditore të makinave plehëruese;
- Të shpjegojë rëndësinë e manualeve të përdorimit të makinave plehëruese;
- Të përshkruajë defektet e mundshme në makinat plehëruese;
- Të përshkruajë mënyrën e riparimeve të thjeshta të makinat plehëruese;
- Të përshkruajë mjetet mbrojtëse për shëndetin dhe mjedisin;

Makinat bujqësorë për trajtim fitosanitar të bimëve (makinat spërkatëse)

- Të përshkruajë pesticidet sipas karakteristikave fizike;
- Të përshkruajë sëmundjet dhe dëmtuesit kryesore të kulturave bujqësore;
- Të përshkruajë mënyrat e trajtimit fitosanitar të bimëve;
- Të listojë tipet e makinave spërkatëse;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave spërkatëse;
- Të shpjegojë rëndësinë e kontrollit paraprakë të makinave spërkatëse;
- Të përshkruajë mënyrat e lidhjes së mjetit motorik me makinën spërkatëse duke u mbështetur në manualët e përdorimit;
- Të përshkruajë regjistrimin e makinës spërkatëse sipas normës së përcaktuar;
- Të përshkruajë provën e normës së përcaktuar të spërkatjes;
- Të listojë bazën materiale të nevojshme për procesin e spërkatjes;

- Të shpjegojë realizimin e procesit të mekanizuar të spërkatjes sipas kërkesave të kulturës bujqësore;
- Të listojë treguesit bazë të cilësisë së spërkatjes;
- Të shpjegojë rëndësinë e shërbimeve ditore të makinave spërkatjes;
- Të shpjegojë rëndësinë e manualeve të përdorimit të makinave spërkatëse;
- Të përshkruajë defektet e mundshme në makinat spërkatëse;
- Të përshkruajë mënyrën e riparimeve të thjeshta të makinave spërkatëse;
- Të përshkruajë mjetet mbrojtëse gjatë trajtimit fitosanitar për mbrojtjen e shëndetit dhe mjedisit;

Pajisjet dhe impiantet e ujitjes

- Të përshkruajë mënyrat e ujitjes;
- Të listojë pajisjet dhe impiantet e ujitjes;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e pajisjeve dhe impianteve të ujitjes;
- Të shpjegojë rëndësinë e kontrollit paraprakë të pajisjeve dhe impianteve të ujitjes;
- Të përshkruajë mënyrat e lidhjes së mjetit motorik me pajisjet ujitëse duke u mbështetur në manualët e përdorimit;
- Të përshkruajë regjistrimin e pajisjeve dhe/ose impianteve sipas normës së ujitjes;
- Të përshkruajë provën e regjistrimit e pajisjeve dhe/ose impianteve ujitëse sipas normës së përcaktuar;
- Të listojë bazën materiale të nevojshme për procesin e ujitjes;
- Të shpjegojë realizimin e procesit të mekanizuar të ujitjes sipas kërkesave të kulturës bujqësore;
- Të listojë treguesit bazë të cilësisë së ujitjes;
- Të shpjegojë rëndësinë e shërbimeve ditore të pajisjeve dhe impianteve të ujitjes;
- Të shpjegojë rëndësinë e manualeve të përdorimit të pajisjeve dhe impianteve ujitëse;
- Të përshkruajë defektet e mundshme në pajisjet dhe impiantet e ujitjes;
- Të përshkruajë mënyrën e riparimeve të thjeshta në pajisjet dhe impiantet e ujitjes;

Makineritë e korrjes dhe vjeljes së prodhimeve bujqësore

- Të analizojë stadin e nevojshëm të kulturës bujqësore për korrje/vjelje;
- Të listojë makineritë e korrjes dhe vjeljes së prodhimeve bujqësore;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e autokombajnës;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave korrëse/vjelëse;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave mbledhëse-lidhëse;
- Të shpjegojë rëndësinë e kontrollit paraprakë të autokombajnës, të makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;
- Të përshkruajë mënyrat e lidhjes së mjetit motorik me makinën korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse duke u mbështetur në manualët e përdorimit;
- Të përshkruajë regjistrimin e makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;
- Të përshkruajë regjistrimin e autokombajnës për punë sipas kulturave bujqësore;

- Të përshkruajë bazën materiale të nevojshme për procesin e korrjes/vjeljes dhe mbledhje-lidhjes;
- Të përshkruajë proceset e realizimit të korrjes/vjeljes dhe mbledhje-lidhjes sipas kulturës bujqësore;
- Të listojë treguesit bazë të cilësisë së korrjes/vjeljes;
- Të shpjegojë rëndësinë e shërbimeve ditore të autokombajnës, të makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;
- Të shpjegojë rëndësinë e manualeve të përdorimit të autokombajnës, të makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;
- Të përshkruajë defektet e mundshme të autokombajnës, makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;
- Të përshkruajë mënyrën e riparimeve të thjeshta autokombajnës, të makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;

Mjetet, pajisjet dhe makineritë për depozitimin, manipulimin dhe ruajtjen e prodhimeve bujqësore

- Të përshkruajë mënyrat e depozitimit të prodhimeve bujqësore;
- Të përshkruajë mënyrat e manipulimit të prodhimeve bujqësore;
- Të përshkruajë mënyrat e ruajtjes të prodhimeve bujqësore;
- Të përshkruajë kushtet teknike për depozitimin, manipulimin dhe ruajtjen e prodhimeve bujqësore;
- Të analizojë parametrat e nevojshëm të prodhimit bujqësore për depozitimin, manipulimin dhe ruajtjen;
- Të listojë mjetet, pajisjet dhe makineritë për depozitimin, manipulimin dhe ruajtjen së prodhimeve bujqësore;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e mjetet, pajisjet dhe makineritë për depozitimin e prodhimeve bujqësore;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e mjetet, pajisjet dhe makineritë për manipulimin e prodhimeve bujqësore;
- Të përshkruajë regjistrimin e pajisjeve dhe makinerive për klasifikimin dhe manipulimin e prodhimeve bujqësore;
- Të përshkruajë bazën materiale të nevojshme për procesin e depozitimit, manipulimit dhe ruajtjes së prodhimeve bujqësore;
- Të përshkruajë proceset e depozitimit, manipulimit dhe ruajtjes së prodhimeve bujqësore;
- Të listojë parametrat bazë të manipulimit dhe ruajtjes së prodhimeve bujqësore;
- Të shpjegojë rëndësinë e manualeve të përdorimit të mjeteve, pajisjeve dhe makineritë e klasifikimit dhe manipulimit të prodhimeve bujqësore;
- Të përshkruajë defektet e mundshme të mjeteve, pajisjeve dhe makineritë e klasifikimit dhe manipulimit të prodhimeve bujqësore;
- Të përshkruajë mënyrën e riparimeve të thjeshta të mjeteve, pajisjeve dhe makineritë e klasifikimit dhe manipulimit të prodhimeve bujqësore;

Mjetet e mekanizuara për shërbimet bazë blegtorale

- Të listojë mjetet, pajisjet dhe makineritë për shërbimet bazë blegtorale;
- Të shpjegojë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e mjeteve, pajisjeve dhe makinerive për shërbimet bazë blegtorale;
- Të përshkruajë vënien në punë të pajisjeve, mjeteve dhe makinerive për shërbimet bazë blegtorale;
- Të shpjegojë rëndësinë e manualeve të përdorimit të mjeteve, pajisjeve dhe makinerive për shërbimet bazë blegtorale;
- Të përshkruajë defektet e mundshme të mjeteve, pajisjeve dhe makinerive për shërbimet bazë blegtorale;
- Të përshkruajë mënyrën e riparimeve të thjeshta të mjeteve, pajisjeve dhe makineritë për shërbimet bazë blegtorale;

Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm bujqësor

- Të shpjegojë kuptimin për “mjedisin” dhe “mbrojtjen e mjedisit”;
- Të shpjegojë kuptimin për “zhvillimin e qëndrueshëm mjedisor dhe bujqësor”;
- Të përshkruajë ndikimin e faktorëve klimatik në zhvillimin mjedisor;
- Të shpjegojë veprimtarinë e njeriut në mjedisin rrethues;
- Të shpjegojë marrëdhëniet midis zhvillimeve demografike dhe mjedisit jetësor;
- Të analizojë ndikimin e mbetjeve urbane dhe rurale në mjedisin jetësor;
- Të përshkruajë ndikimin në mjedis të përdorimit pa kriter të plehrave kimike dhe pesticideve;
- Të shpjegojë mekanizmat e monitorimit të mjedisit bujqësor, si dhe sistemet e manaxhimit të mjedisit;
- Të përshkruajë problemet mjedisore në zonat rurale;
- Të përshkruajë mënyrat e trajtimit të mbetjeve bujqësore dhe blegtorale;

Legjislacioni

- Të shpjegojë parimet, burimet, sistemet dhe subjektet e së drejtës;
- Të shpjegojë kuptimin e së drejtës agrare, raportin e saj me degët e tjera të së drejtës;
- Të shpjegojë ç’ është prona dhe elementët e së drejtës së pronësisë;
- Të shpjegojë kontratat dhe llojet e tyre;
- Të analizojë aspektet ligjore të sipërmarrjeve bujqësore;
- Të përshkruajë dispozitat ligjore në fushën e shpërblimeve, tatimeve mbi të ardhurat dhe detyrimeve të punëdhënësit e të punëmarrësit ndaj sigurimeve shoqërore;
- Të listojë disa standarde që veprojnë në sektorin bujqësor;
- Të interpretojë legjislacionin kombëtar për rregullimin e territorit në përgjithësi dhe atij për mbrojtjen e tokës në veçanti;
- Të shpjegojë legjislacionin bazë për përdorimin e inputeve bujqësore;
- Të përshkruajë kuadrin ligjor dhe institucional ndërkombëtar, kombëtar dhe vendor në lidhje me mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm

Siguria në punë dhe mbrojtja e mjedisit

- Të shpjegojë legjislacionin shqiptar për mbrojtjen e shëndetit dhe sigurinë në punë të punonjësve;
- Të përshkruajë faktorët që ndikojnë negativisht në shëndetin e punonjësve dhe masat që merren për evitimin e tyre;
- Të listojë mjetet dhe pajisjet e mbrojtjes individuale dhe kolektive duke shpjeguar dhe përdorimet e tyre;
- Të listojë llojet e mundshme të aksidenteve gjatë kryerjes së punimeve dhe shërbimeve në bujqësi si dhe mënyrën e shmangies së tyre;
- Të shpjegojë, për çdo post pune, rregullat e sigurimit teknik në punë;
- Të përshkruajë rëndësinë e afishimit të rregullave të sigurimit teknik në çdo post pune;
- Të shpjegojë legjislacionin shqiptar të parandalimit, mbrojtjes, neutralizimit dhe shpëtimit ndaj fatkeqësive natyrore, zjarri etj., si dhe evakuimin e punonjësve;
- Të përshkruajë procedurat standarde të evakuimit sipas rasteve të emergjencës
- Të përshkruajë shkaqet e aksidenteve në punë dhe masat që duhet të merren për evitimin e tyre;
- Të shpjegojë pasojat e përdorimit të agregatit bujqësor nga persona të paautorizuar;
- Të përshkruajë raste të aksidenteve që mund të ndodhin në fermat bujqësore e blegtorale dhe masat që merren për parandalimin e tyre;
- Të përshkruajë veprimet e nevojshme që duhen kryer për të dhënë ndihmën e parë për të dëmtuarin në punë;
- Të përshkruajë legjislacionin shqiptar, që përfshinë aspektet teknike, lejet, shkallët e përgjegjësisë, dokumentacionin e detyrueshëm, raportimet periodike, etj. të mbrojtjes së mjedisit në punë;
- Të përshkruajë rreziqet kryesore të ndotjes së mjedisit nga mbetjet bujqësore e blegtorale;
- Të përshkruajë masat që duhen marrë dhe pajisjet e nevojshme për të bërë neutralizimin e efekteve të dëmshme të mbetjeve bujqësore e blegtorale.

SHPREHI PROFESIONALE

Individi duhet të jetë i aftë:

Sipërmarrje dhe edukim karriere

- Të demonstrojë aftësi për të zhvilluar një projekt ide sipërmarrëse (për të zhvilluar dhe zbatuar një buxhet të caktuar);
- Të përdorë metoda dhe teknika të ndryshme të zbatimit të një projekti;
- Të marrë vendimet e duhura në kontekste të ndryshme;
- Të identifikojë dhe të zgjidhë problem në mënyrë krijuese;
- Të demonstrojë aftësi për të njohur dhe vlerësuar risqet;
- Të aplikojë parimet e ekonomisë së lirë të tregut në situata të ndryshme;
- Të sigurojë burimet e duhura dhe të marrë përgjegjësinë për t'u kujdesuar për to;
- Të menaxhojë burimet njerëzore, duke promovuar talentet dhe zhvillimin e mundësive të karrierës;
- Të komunikojë në mënyrë etike dhe profesionale për një biznes bujqësor të suksesshëm;
- Të përdorë mjetet e nevojshme për sigurimin, ruajtjen, vlerësimin dhe shpërndarjen e informacionit, për të realizuar vendim-marrje në fermë;

- Të zbatojë parimet e marketingut në fermë;

Menaxhimi financiar dhe i burimeve njerëzore

- Të hartojë preventivin për shërbimet e mekanizimit në bujqësi;
- Të kryejë llogaritjen e kostos së një shërbimi të caktuar bujqësor;
- Të kryejë llogaritjen e çmimit të shërbimi të mekanizimit bujqësor;
- Të llogarisë nevojën e financimit me kapital të vet dhe financimin me kapital hua;
- Të kryejë procedurën për marrjen e një kredie në bankë;
- Të zbatojë me rigorozitet procedurën e administrimit të vlerave monetare, dokumentacionin përkatës për administrimin e tyre
- Të kryejë veprimet me arkën, veprimet me bankën, regjistrat e magazinimit, fletë hyrjet dhe fletë daljet, blerjet dhe shitjet e ndryshme që realizon ferma.
- Të përcaktojë nevojat e fermës për burime njerëzore (personel);
- Të përcaktojë kriteret për rekrutimin e burimeve njerëzore në fermë;
- Të hartojë një inventar të thjeshtë dhe bilancin fillestar të fermës;
- Të kontrollojë gjendjet e mallrave dhe hartojë kërkesat për furnizimet e reja;
- Të kryejë blerjet në fermën bujqësore si dhe regjistrimet përkatëse;
- Të hartojë faturat e shitjes dhe të kryejë regjistrimet përkatëse;
- Të hartojë dokumentacionin dhe shlyerjen e detyrimit ndaj shtetit;
- Të zbatojë procedurën duhur në hartimin e bilancit;

Organizimi dhe menaxhim i punës

- Të zbatojë procedurën e hapjes së një biznesi bujqësor;
- Të hartojë një plan-biznesi për një aktivitet të caktuar bujqësor;
- Të organizojë në mënyrë ergonomike vendin e punës;
- Të zbatojë rubrikat e një plani prodhimi bujqësor;
- Të hartojë planin për organizimin e punës;
- Të përcaktojë kriteret dhe rregullat e organizimit të vogël të punës (në një post pune);
- Të përdorë llojet e dokumentacionit përkatës në funksion të organizimit të punës (urdhër pune, proces verbale të fillimit dhe mbarimit të punës etj.);
- Të zhvillojë marketingun e shërbimeve të mekanizimit bujqësor e blegtoral;
- Të përdorë teknologjinë e informimit dhe komunikimit, për të bërë të mundur bashkëpunimin dhe mbajtjen e korrespondencave me ferma të tjera si ato vendase dhe të huaja;
- Të hartojë raporte të domosdoshme;
- Të zbatojë legjislacionin në fushën e bujqësisë
- Të zbatojë rregullat etikës profesionale në punë;
- Të përzgjedhë makineritë bujqësore sipas procesit të punës që do të kryejë
- Të përcaktojë prioritetet e proceseve të punës ditore;
- Të zbatojë kartat teknologjike sipas kulturave bujqësore;
- Të përzgjedhë bazën e nevojshme materiale sipas kartave teknologjike
- Të përdorë manuallet teknike të makinerive bujqësore;.

Mjetet motorike për realizimin e proceseve të punës

- Të identifikojë llojet e mjeteve motorike që përdoren në fushën e bujqësisë;

- Të kryejë kontrollin paraprakë të traktorit;
- Të kryejë kontrollin paraprakë të motokultivatorit;
- Të realizojë lidhjen e mjetit motorik me makinat/pajisjet e punës në bujqësi;
- Të përdorë traktorin bujqësor;
- Të përdorë motokultivatorin;
- Të zbatojë manualin e përdorimit të mjeteve motorike;
- Të bëjë kontrollin e gjendjes teknike të mjetit motorik para procesit të punës;
- Të bëjë sigurimin dhe shërbimin ditor të mjetit motorik;
- Të identifikojë dhe vlerësojë defektet e mundshme të mjeteve motorike;
- Të përdorë mjetet dhe pajisjet e punës për mirëmbajtje dhe riparime;
- Të kryejë riparimet e thjeshta në mjetet motorike;
- Të kryejë shërbimet për mirëmbajtjen e mjeteve motorike;
- Të zbatojë e rregullat e qarkullimit rrugor;
- Të zbatojë rregullat e sigurisë në punës;

Agregatet e sistemimit dhe punimit të tokave

- Të përcaktojë faktorët që ndikojnë në gërryerjen e tokës;
- Të përcaktojë formën e sistemimit të tokës sipas kushteve fushore;
- Të përcaktojë sistemin e punimit të tokës sipas kushteve fushore;
- Të përcaktojë formën e nevojshme për kullimit sipas kushteve fushore
- Të kryejë kontrollin paraprakë të agregatit të sistemimit dhe të punimit të tokës;
- Të përzgjedhë agregatet e duhur për sistemimin e tokës;
- Të përdorë agregatet për sistemimin e tokës;
- Të përzgjedhë agregatin për kullimin e parcelës/ngastrës;
- Të përzgjedhë agregatin për punimin e tokës sipas kartës teknologjike;
- Të regjistrojë agregatin për punimin e tokës sipas kartës teknologjike;
- Të përdorë agregatin për punimin e tokës;
- Të identifikojë defektet e mundshme në agregatet e sistemimit dhe punimit të tokës
- Të kryejë shërbimet bazë ditore në agregatet e sistemimit dhe punimit të tokës;
- Të zbatojë manualin e përdorimit të mjeteve për sistemimin dhe punimin e tokës;
- Të kryejë vlerësimin fushor të cilësisë së sistemimit dhe punimit të tokës;

Agregatët bujqësor në procesin e mbjelljes

- Të vlerësojë cilësinë e përgatitjes së tokës për mbjellje sipas kartës teknologjike;
- Të përzgjedhë makinën mbjellëse sipas kulturës bujqësore;
- Të kryejë kontrollin paraprakë të makinës mbjellëse;
- Të realizojë lidhjen e mjetit motorik me makinën mbjellëse sipas manualit të përdorimit;
- Të kryejë regjistrimin e makinës mbjellëse sipas normës së farës/fidanit;
- Të kryejë regjistrimin e makinës mbjellëse sipas distancës dhe thellësisë së nevojshme;
- Të kryejë provën e normës së farës/fidanit të përcaktuar sipas kartës teknologjike;
- Të përzgjedhë bazën materiale të nevojshme për procesin e mbjelljes;
- Të realizojë procesin e mbjelljes së mekanizuar sipas kërkesave të kulturës bujqësore;
- Të vlerësojë treguesit bazë të cilësisë së mbjelljes;

- Të kryejë shërbimet ditore të agregateve mbjellëse;
- Të zbatojë manualët e përdorimit të makinave mbjellëse;
- Të identifikojë defektet e mundshme në agregatet mbjellëse;
- Të kryejë riparime të thjeshta të agregateve mbjellëse;

Agregatet bujqësorë për shërbimin e bimëve (plehërim, trajtim fitosanitar, ujitje, etj.)

Makinat bujqësorë për plehërim e bimëve

- Të identifikojë ushqyesit bimor (plehëruesit bimor) sipas karakteristikave fizike;
- Të përzgjedhë makinën plehëruese;
- Të kryejë kontrollin paraprakë të makinës plehëruese;
- Të kryejë lidhjen e mjetit motorik me makinën plehëruese sipas manualit të përdorimit;
- Të kryejë regjistrimin e makinës plehëruese sipas normës së përcaktuar;
- Të kryejë provën e normës së përcaktuar të plehut sipas kartës teknologjike të kulturës bujqësore;
- Të përzgjedhë bazën materiale të nevojshme për procesin e plehërimit;
- Të realizojë procesin e plehërimit të mekanizuar sipas kërkesave të kartës teknologjike të kulturës bujqësore;
- Të vlerësojë treguesit bazë të cilësisë së plehërimit;
- Të kryejë shërbimet ditore të makinave plehëruese;
- Të zbatojë manualët e përdorimit të makinave plehëruese;
- Të identifikojë defektet e mundshme në makinat plehëruese;
- Të kryejë riparime të thjeshta të makinave plehëruese;
- Të përdorë mjetet mbrojtëse për shëndetin dhe mjedisin;

Makinat bujqësorë për trajtim fitosanitar të bimëve (makinat spërkatëse)

- Të identifikojë pesticidet sipas karakteristikave fizike;
- Të identifikojë sëmundjet dhe dëmtuesit kryesorë të kulturave bujqësore;
- Të përzgjedhë makinën spërkatëse;
- Të kryejë kontrollin paraprakë të makinës spërkatëse;
- Të kryejë lidhjen e mjetit motorik me makinën spërkatëse duke u mbështetur në manualët e përdorimit;
- Të kryejë regjistrimin e makinës spërkatëse sipas normës së përcaktuar;
- Të kryejë provën e normës së përcaktuar të spërkatjes;
- Të përzgjedhë bazën materiale të nevojshme për procesin e spërkatjes;
- Të realizojë procesin e spërkatjes së mekanizuar sipas kërkesave të kulturës bujqësore;
- Të vlerësojë treguesit bazë të cilësisë së spërkatjes;
- Të kryejë shërbime ditore të makinave spërkatjes;
- Të zbatojë manualët e përdorimit të makinave spërkatëse;
- Të identifikojë defektet e mundshme në makinat spërkatëse;
- Të kryejë riparime të thjeshta të makinave spërkatëse;

- Të përdorë mjetet mbrojtëse gjatë trajtimit fitosanitar për mbrojtjen e shëndetit dhe mjedisit;

Pajisjet dhe impiantet e ujitjes

- Të përcaktojë mënyrën e ujitjes sipas kushteve fushore;
- Të dallojë treguesit më të rëndësishëm, të cilat përcaktojnë cilësinë e ujit;
- Të përzgjedhë pajisjet dhe impiantet e ujitjes;
- Të kryejë lidhjen e mjetit motorik me pajisjet ujitëse duke u mbështetur në manualet e përdorimit;
- Të kryejë regjistrimin e pajisjeve dhe/ose impianteve sipas normës së ujitjes;
- Të kryejë provën e regjistrimit e pajisjeve dhe/ose impianteve ujitëse sipas normës së përcaktuar;
- Të përzgjedhë bazën materiale të nevojshme për procesin e ujitjes;
- Të realizojë procesin e ujitjes së mekanizuar në kulturat bujqësore;
- Të zbatojë normën agronomike të ujitjes;
- Të mbikëqyrë cilësinë dhe mënyrën e ujitjes;
- Të kryejë shërbimet ditore të pajisjeve dhe impianteve të ujitjes;
- Të zbatojë manualet e përdorimit të pajisjeve dhe impianteve ujitëse;
- Të identifikojë defektet e mundshme në pajisjet dhe impiantet e ujitjes;
- Të kryejë riparime të thjeshta në pajisjet dhe impiantet e ujitjes;

Makinëritë e korrjes dhe vjeljes së prodhimeve bujqësore

- Të vlerësojë stadin e nevojshëm të kulturës bujqësore për korrje/vjelje;
- Të përzgjedhë makinëritë e korrjes dhe vjeljes së prodhimeve bujqësore;
- Të kryejë kontrollin paraprak të autokombajnës, të makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;
- Të kryejë lidhjen e mjetit motorik me makinën korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse duke u mbështetur në manualet e përdorimit;
- Të kryejë regjistrimin e makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;
- Të kryejë regjistrimin e autokombajnës për punë sipas kulturave bujqësore;
- Të përzgjedhë bazën materiale të nevojshme për procesin e korrjes/vjeljes dhe mbledhje-lidhjes;
- Të kryejë procesin e mekanizuar të korrjes/vjeljes dhe mbledhje-lidhjes sipas kulturës bujqësore;
- Të vlerësojë treguesit bazë të cilësisë së korrjes/vjeljes;
- Të kryejë shërbimet ditore të autokombajnës, të makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;
- Të zbatojë manualet e përdorimit të autokombajnës, të makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;
- Të identifikojë defektet e mundshme të autokombajnës, makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;

- Të kryejë riparime të thjeshta të autokombajnës, të makinave korrëse/vjelëse dhe mbledhëse-lidhëse;

Mjetet, pajisjet dhe makineritë për depozitimin, manipulimin dhe ruajtjen e prodhimeve bujqësore

- Të kryejë depozitimin e prodhimeve bujqësore në mjediset e përcaktuara;
- Të kryejë manipulimin e prodhimeve bujqësore sipas mënyrës së përcaktuar;
- Të realizojë klasifikimin dhe ruajtjen e prodhimeve bujqësore sipas parametrave të kërkuara;
- Të përzgjedhë mjetet, pajisjet dhe makineritë për depozitimin, klasifikimin, manipulimin dhe ruajtjen e prodhimeve bujqësore;
- Të kryejë regjistrimin e pajisjeve dhe makinerive për klasifikimin dhe manipulimin e prodhimeve bujqësore;
- Të përzgjedhë bazën materiale të nevojshme për procesin e depozitimit, manipulimit dhe ruajtjes së prodhimeve bujqësore;
- Të zbatojë manualët e përdorimit të mjeteve, pajisjeve dhe makineritë e klasifikimit dhe manipulimit të prodhimeve bujqësore;
- Të identifikojë defektet e mundshme të mjeteve, pajisjeve dhe makineritë e klasifikimit dhe manipulimit të prodhimeve bujqësore
- Të kryejë riparime të thjeshta të mjeteve, pajisjeve dhe makineritë e klasifikimit dhe manipulimit të prodhimeve bujqësore

Mjetet e mekanizuara për shërbime bazë blegtorale

- Të identifikojë dhe përzgjedhë mjetet, pajisjet dhe makineritë për shërbimet bazë blegtorale në funksion të procesit që do të kryejë;
- Të përdorë mjetet, pajisjet dhe makineritë për shërbimet bazë blegtorale;
- Të zbatojë manualët e përdorimit të mjeteve, pajisjeve dhe makinerive për shërbimet bazë blegtorale;
- Të identifikojë defektet e thjeshta të mjeteve, pajisjeve dhe makinerive për shërbimet bazë blegtorale;
- Të kryejë riparime të thjeshta të mjeteve, pajisjeve dhe makineritë për shërbimet bazë blegtorale;

Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm bujqësor

- Të organizojë nisma dhe veprimtari të ndryshme mjedisore;
- Të kryejë mbjelljen e pemëve dhe gjelbërimin e mjedisit rrethues;
- Të përcaktojë ndikimin e mbetjeve urbane dhe rurale në mjedisin në fermë;
- Të kryejë monitorimin, sistemin dhe menaxhimin e mbetjeve mjedisore në njësitë vendore.
- Të zbatojë procedurat e duhura gjatë përdorimit të plehrave kimike dhe pesticideve për mbrojtjen e mjedisit;
- Të zbatojë mënyrat duhura të trajtimit të mbetjeve bujqësore dhe blegtorale;
- Të zbatojë legjislacionin për mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm

Legjislacioni

- Të zbatojë kodin e punës dhe aktet nënligjore përkatëse;
- Të zbatojë aspektet ligjore të sipërmarrjeve bujqësore;
- Të zbatojë legjislacionin kombëtar për rregullimin e territorit në përgjithësi dhe atij për mbrojtjen e tokës në veçanti;
- Të zbatojë standardet teknike në fushën e prodhimit bujqësor dhe blegtoral;
- Të zbatojë legjislacionin shqiptar për aspekte të ndryshme të fermave bujqësore;
- Të zbatojë legjislacionin bazë për përdorimin e inpueteve bujqësore;
- Të zbatojë dispozitat ligjore në fushën e shpërblimeve, tatimeve mbi të ardhurat dhe detyrimeve të punëdhënësit e të punëmarrësit ndaj sigurimeve shoqërore;
- Të zbatojë kodin rrugor gjatë përdorimit të makinerive bujqësore;

Siguria në punë dhe mbrojtja e mjedisit

- Të zbatojë legjislacionin shqiptar për mbrojtjen e shëndetit dhe sigurinë në punë të punonjësve;
- Të evidentojë faktorët që ndikojnë negativisht në shëndetin e punonjësve dhe masat që merren për evitimin e tyre;
- Të përdorë mjetet dhe pajisjet e mbrojtjes individuale në punë gjatë kryerjes së punimeve dhe shërbimeve në bujqësi;
- Të evidentojë shkaqet e aksidenteve gjatë kryerjes së punimeve dhe shërbimeve në fermë si dhe mënyrën e shmangies së tyre;
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë kryerjes së punimeve dhe shërbimeve në fermë;
- Të krijojë këndin e afishimit të rregullave të sigurimit teknik në çdo post pune në ferme;
- Të zbatojë legjislacionin shqiptar të parandalimit, mbrojtjes, neutralizimit dhe shpëtimit ndaj fatkeqësive natyrore, zjarri etj., si dhe evakuimin e punonjësve;
- Të përcaktojë veprimet e nevojshme që duhen kryer për të dhënë ndihmën e parë për të dëmtuarin në punë;
- Të përdorë siç duhet mbrojtësen kundërzjarrit në rastet e zjarrit;
- Të zbatojë procedurat standarde të evakuimit sipas rasteve të emergjencës;
- Të zbatojë legjislacionin shqiptar, që përfshijnë aspektet teknike, lejet, shkallët e përgjegjësisë, dokumentacionin e detyrueshëm, raportimet periodike, etj. të mbrojtjes së mjedisit në punë;
- Të zbatojë mekanizmat e monitorimit të burimeve mjedisore;
- Të evidentojë rreziqet kryesore të ndotjes së mjedisit nga mbetjet bujqësore e blegtorale;
- Të marrë masat dhe përdorë pajisjet e nevojshme për neutralizimin e efekteve të dëmshme të mbetjeve bujqësore e blegtorale;
- Të ndajë mbetjet sipas vendgrumbullimeve të lejuara;
- Të kryejë asgjësimin e mbetjeve sipas procedurave të paracaktuara;
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë përdorimit të pesticideve;
- Të zbatojë manualët e përdorimit të mjetit/makinës bujqësore;
- Të ndalojë përdorimin nga persona të paautorizuar të agregatit bujqësor;
- Të respektojë procedura standarde të sigurisë sipas rregullores përkatëse gjatë përdorimit të makinave bujqësore;

KOMPETENCA TE PERGJITHSHME

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tij dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme;
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional;
- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më efëiente;
- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror;
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integriteteve lokale, rajonale;
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij;
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij;
- Të organizojë drejt procesin e të nxënës të tij dhe të shfaqë gatishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës;
- të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar;
- Të vlerësojë dhe vetë vlerësojë nisur nga kritere të drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.
- Të demonstrojë aftësi për të përmbushur detyrat brenda afateve sipas një plani të caktuar;
- Të marrë nisma për të bashkëpunuar më individë apo grupe;
- Të demonstrojë sjellje të përgjegjshme dhe etike në veprimtari shkollore dhe komunitet;
- Të demonstrojë aftësi për të punuar në mënyrë të pavarur dhe për qenë pjesëmarrës pro aktiv në grup;
- Të demonstrojë përgjegjshmëri ndaj mjedisit dhe të mirave publike;
- Të pranojë dhe të promovojë risitë dhe ndryshimet;
- Të demonstrojë marrjen e nismave për të zhvilluar dhe zbatuar një ide;
- Të demonstrojë zotësi për të nxënë nga dështimet dhe për të këmbëngulur drejt arritjes së synimeve të tij/saj;
- Të aplikojë mënyra konstruktive të përgjigjeve ndaj kritikave.